

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 15306

Tarih : 08.12.2025

Ömer Faruk Gergerlioğlu
Kocaeli Milletvekili

37456

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Tarım ve Orman Bakanı Sayın İbrahim Yumaklı tarafından Anayasanın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Ömer Faruk GERGERLİOĞLU

Kocaeli Milletvekili

Son dönemde Avrupa Birliği ülkeleri tarafından Türkiye menşeli çok sayıda gıda ürününün; aflatoksin B1 ve toplam aflatoksin, Okratoksin A, çeşitli pestisitler, titanyum dioksit (E171), Listeria monocytogenes, Salmonella ve yabancı cisim (cam parçaları) gibi ciddi riskler nedeniyle "tehlikeli" ya da "potansiyel risk" kodlarıyla sınırdan geri çevrildiği ya da piyasadan toplatıldığı bildirilmektedir.

Tarım ve Orman Bakanlığı'nın kendi internet sitesinde dahi **aflatoksinlerin kuvvetli zehir ve kanserojen maddeler olduğu, özellikle Aflatoksin B1'in hem kanser hem de gen yapısını bozabildiği; Okratoksin A'nın bağırsıklığı baskılayıcı, böbrek fonksiyon ve yapısını bozan, kansere ve sinir sistemi hasarına yol açabilen toksik bir mikotoksin olduğu** belirtilmektedir. Pestisitlerin ise insanlarda **kısırlık, hormonal ve sinir sistemi bozuklukları, kanser** gibi ciddi sağlık sorunlarına yol açabildiği; gıda ve su yoluyla geniş kitlelerin bu maddelere maruz kaldığı bilinmektedir.

AB ülkelerinin Türkiye menşeli ürünler hakkında sıklaşan bildirimleri, bu ürünlerin bir kısmının da iç piyasaya sunulmuş olabileceği endişesini büyütmekte; gıda güvenliği ile halk sağlığı arasındaki bağlantının ne ölçüde izlendiği ve risklerin nasıl yönetildiği sorusunu gündeme getirmektedir.

Bu bağlamda;

- 2015–2024 yılları arasında ve 2025 yılının bugüne kadarki döneminde;
  - Gıda kaynaklı hastalıklar kapsamında kayıt altına alınan Listeria monocytogenes, Salmonella ve diğer önemli enterik patojenlere bağlı vaka sayıları kaçır?
  - Bu vakaların yıl, il ve etken bazında (Listeria, Salmonella türü vb.) dağılımı nedir?

TBMM Halkla İlişkiler Binası

2. Kat, 2 Nolu Banko Oda: F214 Bakanlıklar/Ankara

Tel.: +90 (312) 420 63 86 - 87 Faks: +90 (312) 420 24 82

- c) Vaka, hastane yatışı ve ölüm sayıları bakımından tablo halinde ayrıntılı istatistik mevcut mudur? Varsa paylaşılacak mıdır?
2. Aynı dönemde (2015–2025);
- a) Pestisit maruziyeti veya pestisit zehirlenmesi tanısıyla acil servise başvuran, yatarak tedavi gören ve hayatını kaybeden kişi sayıları kaçtır?
- b) Bu vakalarda hastaların meslek grubu (tarım işçisi, çiftçi, gıda sektörü çalışanı vb.), yaş grubu ve cinsiyet dağılımı nasıldır?
- c) Bu verileri içeren ulusal bir “pestisit zehirlenmeleri kayıt sistemi” var mıdır?
3. Aflatoksinler ve Okratoksin A gibi mikotoksinlere maruziyetin; karaciğer, böbrek, hematolojik ve sinir sistemi kaynaklı kanserler ile diğer kronik hastalıklarla ilişkisi konusunda:
- a) Bakanlığınız ya da bağlı kurumlarınız tarafından yürütülen epidemiyolojik çalışma ya da araştırma var mıdır?
- b) Varsa, bu çalışmaların sonuçları kamuoyuyla paylaşılmış mıdır?
- c) Yoksa, artan bildirimler karşısında böyle bir çalışma yapmayı planlıyor musunuz?
4. Türkiye’de kanser kayıt sistemi kapsamında;
- a) 2015–2025 döneminde karaciğer, böbrek, hematolojik kanserler ve merkezi sinir sistemi tümörlerinin insidansına dair il ve bölge bazlı güncel veriler nelerdir?
- b) Bu kanser türlerinin tarımsal üretimin yoğun olduğu bölgelerdeki seyri hakkında özel bir analiz yapılmış mıdır?
5. Tarım ve Orman Bakanlığı’nın AB’ye ihraç edilen gıda ürünlerindeki limit üstü aflatoksin, Okratoksin A, pestisit ve diğer risklere ilişkin verileri Sağlık Bakanlığı ile sistematik olarak paylaşılmakta mıdır?
- a) Bu veriler, halk sağlığı açısından risk değerlendirmesi yapmak, iç piyasadaki olası maruziyetleri tespit etmek ve erken uyarı sistemi kurmak için kullanılmakta mıdır?
- b) Sağlık Bakanlığı bünyesinde bu bildirimleri takip eden özel bir birim veya çalışma grubu bulunmakta mıdır?
6. 1 Nisan 2024 itibarıyla gıdalarda kullanımı yasaklanan titanyum dioksit (E171) bakımından;
- a) Yasak öncesi ve sonrası dönemlerde titanyum dioksit içeren gıdaların tüketimiyle bağlantılı olduğu düşünülen herhangi bir yan etki, toksik etki veya klinik olgu bildirimi Bakanlığınıza yapılmış mıdır?
- b) Varsa bunların sayısı, niteliği ve sonuçları nelerdir?
- c) Yasak sonrası dönemde, bu katkı maddesinin vücutta birikimi, DNA hasarı veya kromozomal hasar olasılığını izlemek üzere herhangi bir biyomonitoring (örneğin kan, idrar, doku düzeyinde) çalışması yapılmış mıdır?

Ömer Faruk Gergerlioğlu
Kocaeli Milletvekili

7. Türkiye’de gıda üzerinden kimyasal madde maruziyetini izlemek için;
- Çocuklar, gebe kadınlar ve tarım işçileri gibi kırılgan grupları da kapsayan ulusal ölçekte bir biyomonitoring programı (kan, idrar, saç örneklerinde pestisit, mikotoksin, ağır metal ve benzeri kimyasalların ölçümü) var mıdır?
  - Varsa bu programın kapsamı, yürütüldüğü iller ve bugüne kadar elde edilen temel bulgular nelerdir?
  - Yoksa, AB ülkelerinde uygulanan benzer programlar dikkate alınarak böyle bir sistem kurmayı planlıyor musunuz?
8. İç piyasada satılan kuru incir, kuru üzüm, kuru dut, kayısı, fındık, ayçiçeği çekirdeği, biber, salatalık, balık ve şekerleme gibi ürünlerde;
- Aflatoksin B1, toplam aflatoksin, Okratoksin A ve pestisit kalıntıları açısından insan sağlığını etkileyebilecek düzeyde risk tespitiyle bağlantılı, Bakanlığınıza yapılmış başvuru, şikâyet ya da vaka bildirimini var mıdır?
  - Varsa sayı, il ve ürün bazında dağılımı nedir?
  - Bu başvuruların kaçında gıda kaynaklı hastalık ya da zehirlenme tanısı konulmuştur?
9. Gıda güvenliği alanında;
- Halk sağlığı müdürlükleri ile Tarım ve Orman İl Müdürlükleri arasında risk bilgisi paylaşımı, ortak denetim, ortak eğitim ve acil durum yönetimi açısından nasıl bir koordinasyon mekanizması işletilmektedir?
  - Bakanlığınızın, gıda kaynaklı kimyasal ve mikrobiyolojik risklere ilişkin çok sektörlü bir “Ulusal Gıda Güvenliği ve Halk Sağlığı Strateji Belgesi” bulunmakta mıdır?
10. Artan bildirimler karşısında;
- Halkın gıda güvenliği farkındalığını artırmak üzere, özellikle pestisitlerin, mikotoksinlerin ve yasaklanmış katkı maddelerinin sağlık etkilerine dair geniş çaplı bir bilgilendirme kampanyası planlıyor musunuz?
  - Bu bağlamda, tüketici örgütleri, meslek odaları ve sivil toplum kuruluşlarıyla işbirliği içinde yürütülen veya planlanan programlar nelerdir?